

УДК 007 : 304 : 070

ПЕРЕВІРКА ФАКТІВ ЯК СКЛАДОВА ПРОБЛЕМА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ СТАНДАРТІВ

ЗОРІНА Олександра,

канд. філос. наук, доц.,

Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, вул. Юрія Ілленка, 36/1, м. Київ, 04119, Україна, e-mail: zor-3@ukr.net

Метою статті є з'ясування особливостей перевірки фактів в умовах перебудови моральної свідомості і, відповідно, корекції журналістських стандартів. Актуальність зумовлена необхідністю удосконалення процесів перепідготовки творчих працівників ЗМК відповідно до читацького попиту при дотриманні норм і прав демократичного суспільства. Наголошується, що нова журналістика, фундатором якої виступає Т. Вулф, за методикою перевірки та інтерпретації фактів відрізняється від усталених методик. У європейському розумінні цього методу творчої діяльності вона є переважно репортажним матеріалом, у якому вимисел домінує над домислом. Констатується, що ідеальним журналістським правилом поведінки під час опитування свідків для виявлення істинності фактів мала б стати універсальна методологія: прагматична і доступна для всіх журналістів. В основі цієї методології має бути національна ідея.

Ключові слова: журналістські стандарти, етичні категорії, достовірність, респондент, інформаційне джерело.

FACT CHECKING AS A COMPLEX PROBLEM OF THE JOURNALISM STANDARDS

The purpose of the article is to find out the peculiarities of facts verification in terms of restructuring the moral consciousness and, accordingly, correction of journalistic standards. The relevance of the article is predetermined by the need to improve the processes of retraining the creative workers of Mass Media in accordance with the reader's demand, while adhering to the norms and rights of a democratic society. It is noted that the new journalism, founded by T. Wolfe, differs from established methods in the method of facts verification and interpretation. In the European sense of this method of creative activity, it is mostly a reportage material in which the fiction dominates the conjecture. It is stated that the ideal journalistic rule of conduct during the questioning of witnesses to reveal the truth of facts should be a universal methodology: pragmatic and accessible to all journalists. The basis of this methodology should be the national idea.

Key words: journalistic standards, ethical categories, reliability, respondent, informational source.

Вступ. Проблема перевірки фактів як основи журналістського матеріалу виникла разом із появою самої журналістики. У нових соціально-економічних умовах вона відповідно видозмінюється, причому досить несподівано та малопрогнозовано. Традиційний історико-порівняльний метод дослідження може бути застосований при вирішенні цієї проблеми щодо національної журналістики лише частково. Менталітет українського народу, національна свідомість, вчинки окремих особистостей, а згодом їх інтерпретація в ЗМК часто не мають відповідних аналогів ні в світовій історії, ні в історії мас-медіа. Проблема перевірки фактажу в національних ЗМК максимально ускладнюється впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, що не завжди сприяють нормальному творчому процесу. Ідеться про військові дії на Сході країни, перипетії внутрішньополітичної боротьби, соціальну кризу тощо.

Проблемі перевірки фактів із точки зору саме журналістських нормативів приділяли увагу вітчизняні дослідники М. Василенко, В. Іванов, Є. Сердюк, серед зарубіж-

них фахівців слід назвати Г. Вальрафа, М. Галлера, Е. Фіхтелюса. Окремо слід виділити оригінальну концепцію інтерпретації фактів американського вченого Т. Вулфа. Методологічна основа статті також вибудована на розробках В. Різуна. Висвітлення гендерного ракурсу цієї проблеми можна зустріти в публікаціях Н. Сидоренко.

Значну увагу в роботі приділено аналізу громадської думки, спорадичних, хоча й досить емоційних посилянь у блогах і публікаціях відомих українських та зарубіжних журналістів.

Проблема перевірки фактів не може бути розглянута без кропіткого аналізу проблем морального виховання, відповідальності, етичної, досі остаточно невизначеної категорії порядності. А також – честолюбства, марнославства, бажання прославитися сенсаційним матеріалом без особливої перевірки кричущих фактів тощо. Негативні моменти, спірні, конфліктні ситуації, що виникають у процесі перевірки журналістських фактів, потребують системного наукового аналізу й чітких рекомендацій, що мають стати корисними працівникам ЗМК.

Про значимість і практичну вагу проблеми перевірки журналістських фактів свідчить те, що в соціальних мережах, особливо під час передвиборчих кампаній, питання адекватності вчинків тих чи інших героїв журналістських розслідувань, тлумачення мотивації їхніх вчинків стають предметами дискусій. Причому в соціальних мережах до дискусій, що їх, як правило розпочинають професійні журналісти, долучаються представники інших професій, різних конфесій, соціальних прошарків. Із своїми переконаннями, системою доказів – емоційною, часом досить неординарною. Не враховувати ці зауваження, сентенції, вислови не можна, оскільки це класичний прояв громадської думки, яка формується на основі колективного світогляду окремих членів суспільства.

На нашу думку, проблему слід вирішувати кардинально, розробивши спеціальну методологію перевірки фактів для вітчизняних ЗМК. Цілком логічним є те, що ця методологія має бути гнучко змінена із урахування специфіки ЗМК: радіомовлення, телебачення, друкованих видань, інтернет-медіа. Проте головні критерії перевірки мають лишатися канонічними, набути статусу офіційних норм і моральної догми. Це також необхідно із урахуванням того, що окремо взяті факти, ставши основою короткого повідомлення інформаційного агентства, швидко стають об'єктом висвітлення на телебаченні, репортажу по радіо, матеріалу в друкованій пресі. Тому факт має бути перевіреним не для радійника чи телевізійника, репортера друкованого ЗМІ, а для всіх загалом. У цьому й полягає *наукова новизна* пропонованого дослідження.

Метою статті є з'ясування особливостей перевірки фактів в умовах перебудови моральної свідомості і, відповідно, значної корекції журналістських стандартів. *Об'єкт дослідження* – газетно-журнальні публікації, матеріали інтернет-видань, передачі новин на телеканалах.

Методи дослідження. Основним науковим методом є моніторинг газетно-журнальної періодики, матеріалів інтернет-видань. Такий моніторинг медіапублікацій дозволив простежити процеси зміни в журналістських нормативах протягом останніх років. Історико-порівняльний метод як основа аналізу став необхідним для зваженої аналітики, що спирається на попередній науковий аналіз і прагматичний досвід вітчизняних журналістів. Застосовано також метод якісного та кількісного аналізу текстів, оскільки наукова проблема має суто прагматичний характер, кінцевою метою її вирішення є оптимізація творчої діяльності працівників ЗМК.

Результати й обговорення. У статті ми розрізняємо власне громадську думку і суспільну свідомість. Якщо громадська думка є досить спонтанною, хаотичною реакцією громадян на перебіг окремих фактів, то суспільна свідомість – високоорганізованою, зваженою оцінкою соціальних процесів. Стверджуємо, що в умовах інформаційної цивілізації, суспільна свідомість формується насамперед національними ЗМК. Властивість засобів масової інформації нині полягає в тому, що вони доміну-

ють не лише в свідомості, але здатні активно впливати на підсвідомість пересічного громадянина. Соціальні мережі можуть підсилювати передачі, публікації, виступи відомих журналістів, оглядачів, аналітиків, але можуть і докорінно змінити ставлення широкої громадськості до певних подій. Тому проблема перевірки фактичного матеріалу набуває дуже значної ваги, оскільки той чи інший факт завжди може перевірити несподіваний свідок і, через соціальні мережі, голосно про це заявити. Альтернативна точка зору не завжди є істинною в останній інстанції, проте не зважати на неї не можна. Реноме солідного видання, телепрограми і навіть цілого каналу часто може залежати від думки популярного блогера, здатного інтерпретувати певну подію, посиляючись на думку реального чи віртуального свідка, рішуче заперечивши матеріал професійного журналіста. Здебільшого після публікації альтернативної точки зору розпочинається публічна дискусія.

Якщо ж на рівні побутової свідомості, у соціальних мережах, респонденти практично одразу реагують на появу журналістської публікації чи телевізійного розслідування, то вітчизняні науковці змушені, з метою якнайповнішого аналізу, робити значну перерву. Час, що витрачається саме на прискіпливий науковий аналіз, чергову перевірку фактів, може бути досить істотним: від кількох тижнів до півроку, що ідуть на підготовку відповідної наукової статті. Отже втрачається можливість оперативного реагування, журналісти можуть у чергову помилитись у відборі фактичного матеріалу, що нівелює значимість діяльності ЗМК.

Вище було акцентовано на тому, що метод перевірки фактичного матеріалу в системі журналістських нормативів має бути здебільшого універсальним для різних видів ЗМК. Зрештою, навіть за логікою, один і той самий факт ніяк не можна інтерпретувати по-різному для телевізійної програми чи репортажного матеріалу. Однак практика вітчизняної журналістики часто-густо демонструє такі перипетії, що не вкладаються в межі усталених норм.

За асоціацією згадується відомий роман Дж. Оруелла «1984»: Міністерство правди «разуче відрізнялося від усього, що лежало навколо. Ця велетенська пірамідальна споруда, сяюче білим бетоном, здіймалося, виступ за виступом, на трьохсотметрову висоту. Зі свого вікна Уїнстон міг прочитати на білому фасаді написані елегантним шрифтом три партійних гасла: ВІЙНА – ЦЕ МИР. СВОБОДА – ЦЕ РАБСТВО. НЕЗНАННЯ – СИЛА» [1, с. 4].

Доведена до абсурду підміна понять часто зустрічається в національній, переважно політичній, журналістиці під час інтерпретації одного й того самого факту. Так було при спробі трактування штурму поліцейського управління в Києві у лютому 2019 р., коли вчинки молодиків і дії поліції трактувалися різними ЗМК по-різному. Зрештою, у соціальних мережах розпочалася і досить довго тривала дискусія з приводу флеш-мобу групи поліціантів, що проголосили себе фактично послідовниками відомого історичного діяча. Полеміка в соціальних мережах, досить несподівано для працівників телеканалів «112 Україна» та і «NEWSONE», які першими опинилися на місці події, із суто новинного репортажу перетворилася на теоретичну дискусію, що стосувалася участі правоохоронців у політичній передвиборчій кампанії.

Постає питання, відповідь на яке чекають практично всі репортери аудіовізуальних ЗМК України: «Як себе поводити, якими моральними критеріями керуватися у випадках, коли не можна передбачити наслідки навіть досить стриманого й об'єктивного висвітлення певного факту?». Частково відповідь на це питання дає теорія і практика західної школи журналістики. Німецький дослідник М. Галлер пише: «Як слід повідомити про подію? Можна легко уявити собі дві крайнощі: у першому випадку журналіст хоче виключити своє сприйняття і врахувати лише таку інформацію, яка має місце незалежно від нього. Отже він складає доповідь чи повідомлення на основі фактичних даних... У другому випадку журналіст довіряє виключно своєму хистові до спостереження, своєму блокнотові, фотоапаратові та за-

писувальному пристроєві. Лише те, що він сам так побачив, що він сам так почув, відчув на дотик та обговорив, він вважає відповідним та достовірним» [2, с. 117].

Така концепція може бути цілком прийнятною і для сучасної української журналістики. Проте теоретики й практики стають свідками певної підміни понять, адже у Східну Європу заходять прийоми й методи висвітлення та тлумачення фактів нової журналістики, теоретиком якої виступив американський репортер і науковець Т. Вулф. На початку своєї книги, що має назву «Нова журналістика і Антологія нової журналістики», американський дослідник сміливо заявляє: «...деградація сучасного письменства сильно полегшує мою задачу – показати, що кращою літературою сьогоденної Америки стала нехудожня проза, у формі, яку, хоча і не дуже оригінально, називають новою журналістикою» [3, с. 6].

Сучасно нова журналістика в європейському розумінні цього прийому та методу творчої діяльності, є переважно репортажним матеріалом, у якому вимисел домінує над домислом. Раніше подібне було прерогативою суто художньої літератури, тепер стало методом журналістики.

Феномен нової журналістики передбачив у своїх наукових студіях відомий український журналістикознавець Д. Прилюк. Він писав про природу домислу і вимислу, наголошуючи на складності їх розрізнення, розчленування. «З творчої уяви і фантазії народжуються вимисли і домисли як їх конкретні вираження. Навколо їх правомірності в журналістській творчості точиться безперервна дискусія, і вона, очевидно, продовжуватиметься, бо, з одного боку, журналістика залишається вірною принципу правдивості, і будь-які вигадки дискредитуватимуть його, а з другого боку, журналістська творчість неможлива без творчої уяви і фантазії, які, як відомо, припускають відліт від точного копіювання дійсності» [4, с. 58].

Нова журналістика стає складником сучасної журналістської практики в Україні, цей процес є послідовним і незворотнім. У певних видах ЗМК, зокрема на інтернет-ресурсах, нова журналістика проявляється більшою мірою, у регіональних виданнях цей стиль викладу матеріалу відомий менше. Проте вже зараз слід говорити, що процес перевірки, осмислення та інтерпретації фактів саме в журналістських творах, написаних у стилі нової журналістики, є надзвичайно ускладненим. Коли принциповою позицією adeptів нової журналістики є домінування вимислу над домислом, то і факти, покладені в основу журналістського твору, також можуть інтерпретуватися з різним ступенем правдивості, адекватності.

Якщо в політичній журналістиці до цього часу існував термін «підгонка фактів», тобто штучне сортування фактичного матеріалу під певну подію чи на користь певного політичного лідера, то нова журналістика дозволяє вже не просто вибирати зручні факти, а й буквально придумувати їх. Інша справа, що в такому випадку «правдивість інформації» повністю пропорційна рівню літературної фантазії автора. Тож виникає етична дихотомія професійного розуміння традиційних категорій правди і неправди. Якщо раніше неправдиві свідчення, надумані факти були предметом розгляду карного кодексу і мали дефініцію «наклеп», то нині яскравий але придуманий чи гіперболізований до максимуму факт можна називати «своєрідною авторською стилістикою», «оригінальним світобаченням» тощо.

У такому випадку мають бути прописані чіткі критерії, визначені кордони, що розмежовують нестримний політ фантазії від подій реальності. Очевидно, слід звернутися до класичної журналістики, у якій суворо виписане правило, згідно з яким журналіст має право на певну частку домислу, аж ніяк не на значну кількість вимислу.

Це канонічне правило є основою репортажного матеріалу, будь-якого інформаційного повідомлення. Посилання на це зустрічаємо в наукових роботах вітчизняного науковця М. Василенка. Він, зокрема, передбачає, що «розвиток інформаційної цивілізації потребуватиме швидкої, а отже адекватної реакції на прискорений розвиток подій» [5, с. 218].

Проте і репортаж, і журналістські матеріали з групи аналітично-публіцистичних жанрів пишуться за однаковими законами творчості, незалежно від канонів чи уподобань нової журналістики.

«Майбутній твір народжується у свідомості автора як ще далекий і невизначений обрис, певний порядок викладу вже намічається, бо впорядковується спостережливий фактичний матеріал і враження від нього, зароджується намір по-своєму їх викласти і донести до аудиторії» [4, с. 159], – написав Д. Прилюк у посібнику «Теорія і практика журналістської творчості». Із цією тезою не можна не погодитися.

Постійно під час творчого процесу, а тим більше після завершення його, журналіст має перевіряти і перепроверити факти, що послужили основою матеріалу. Повторна перевірка необхідна ще й тому, що буквально в останню мить може надійти оновлена інформація, подекуди здатна змінити ставлення до проблеми, до інтерпретації певної події. Але тоді початкуючий і вже досвідчений журналіст стикається з новими проблемами, що, до слова, мало висвітлені в професійній літературі з журналістської етики. Постає питання: чи варто «законсервувати» матеріал, написаний «гарячими слідами», а згодом, при можливості, дати його продовження? Чи почати вносити правки згідно з новими фактами, новою інформацією, яка тільки-но надійшла? Тоді вступають у силу часові ліміти, невблаганно відраховуючи години, хвилини, через які матеріал може застаріти чи конкуренти виявляться спритнішими. Перед пересічним журналістом постає дилема морального характеру, що її одночасно вирішити вкрай складно.

У таких випадках має діяти правило «золотої середини», відоме кожному професійному журналістові й редакторові. Перевірений фактичний матеріал не підлягає сумніву, але редакція лишає за собою право на помітку «На цю хвилину стало відомо...», «Про подальший перебіг подій ми вас інформуватимемо...» тощо. Подібні стилістичні заготовки є в редакціях друкованих видань, про них повідомляє диктор чи ведуча електронних ЗМК. Слід зазначити, що продовження матеріалу: чи то у вигляді серії репортажів, чи то як телевізійні сюжети на одну тему, що із певною періодичністю ідуть один за одним, лише збуджують інтерес потенційної аудиторії, що йде на користь популярності конкретного ЗМК.

Перевірка фактів у системі журналістських стандартів узаконена неофіційними домовленостями редакцій зі своїми працівниками. Ці домовленості, як правило, є частиною індивідуального трудового договору, текст якого являє корпоративну таємницю і розголошенню не підлягає. Проте з практики опитування респондентів із числа працівників ЗМК, який авторка провела на умовах анонімної співбесіди, вдалося вияснити спільні моменти таких домовленостей. Насамперед, усі вони без винятку наголошують на особистій відповідальності творчого працівника за ретельний відбір фактів для публікації, передачі інформації в ефір тощо. Передбачено, і це цілком збігається з традиційними журналістськими стандартами, що критерієм об'єктивності завжди є опитування якомога більшого числа свідків, очевидців події.

Усім професіоналам знайома теза, що на побутовому рівні виглядає як лапідарна формула: «Він бреше, як свідок». Цілком логічно, що людина, яка потрапила в кризову ситуацію або ж стала свідком незрозумілого, незвичайного, кричущого факту, не завжди адекватно передає подію, особливо через певний час. Правдивість відтворення реального факту залежить від багатьох чинників, описаних як у спеціальній літературі, так і белетристиці. Підмічено, що найбільш уважні, а, згодом, найбільш продуктивні у плані інформативному лікарі, військові, працівники правоохоронних органів. Не варто особливо вірити людям пенсійного віку, бо як делікатно сформульовано у трактаті середньовічного індійського автора арабського походження: «Старі люди не говорять неправди, все це їм лише ввижається» [6, с. 17]. Також під сильним сумнівом є дитячі покази-згадки про якийсь факт. Загалом, згідно з установленними формулами сприймання оточуючої дійсності, людина, потенційний респон-

дент, бачить те, що вона хоче бачити. Власне, як представник школи нової журналістики описує те, що хоче описати [7].

Висновки та перспективи. Ускладнене формулювання сприйняття фактів навколишнього світу зустрічаємо у відомого філософа Т. Адорно. Хоча в цьому випадку йдеться про естетичне ставлення до певних явищ, фактів, проте мусимо пам’ятати, що естетичний світогляд, притаманний певним соціальним групам, досить розповсюджений. Т. Адорно пише: «Естетика не повинна розуміти художні твори як герменевтичні об’єкти; за нинішньої ситуації їй годилося б зрозуміти їхню незабаганість. Те, що так без опору поглинають таким штампом, як слово “абсурд”, слід спершу охопити якоюсь теорією, яка обдумує його істину» [8, с. 163]. Розшифровуючи складне формулювання німецького філософа зазначимо, що в принципі ідеальним журналістським правилом поведінки під час опитування свідків для виявлення істинності фактів мала б стати універсальна методологія. Створити її складно, оскільки, за влучним зауваженням відомого українського вченого В. Іванова, – «спершу слід розібратися в самому терміні “методологія”. Незважаючи на те, що цей термін використовується вже досить довго, остаточно його зміст ще не визначено» [9, с. 163].

Проте перспективи розвитку теорії сприйняття та інтерпретації фактів як складника професійних журналістських нормативів вважаємо в спробі розробки саме методології. Причому, методології універсальної, що була б і прагматичною, і доступною для всіх без винятку працівників ЗМК. Звісно ж, в основі цієї методології має бути національна ідея, оскільки, за словами патріарха українського журналісткознавства А. Москаленка, «журналістика зможе розкрити свій творчий потенціал лише тоді, коли стоятиме на національних засадах» [10, с. 95].

1. Оруэлл Дж. «1984» / пер. с англ. В. Гольшев. Москва: АСТ, 2014. 243 с.

2. Галлер М. Репортаж: навч. посіб. / пер. з нім. В. Климченко, В. Олійник; за загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. 348 с.

3. Вулф Т. Новая журналистика и Антология новой журналистики. Санкт-Петербург: Амфора, 2008. 574 с.

4. Прилюк Д. М. Теорія і практика журналістської творчості: методологічні проблеми. Київ: Вища школа, 1973. 270 с.

5. Василенко М. К. Репортаж. Подолання жанрової кризи // Наукові записки Інституту журналістики. 2009. Т. 33. С. 24–33.

6. Абу-л Фазл Аллами Акбар-наме. Книга третья. Самара: ИД «Агни», 2009. 320 с.

7. Василенко М. К. «... Повчитися у Гомера»: полемічні нотатки щодо міри домислу і вимислу в журналістському тексті // Наукові записки Інституту журналістики. 2009. Т. 37. С. 110–114.

8. Адорно Т. Теорія естетики / пер. з нім. П. Тарашук. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 518 с.

9. Иванов В. Ф. Массовая коммуникация: моногр. Киев: Академия Украинской прессы, Центр Свободной прессы, 2013. 902 с.

10. Москаленко А. З. Вступ до журналістики: підруч. Київ: Школяр, 1997. 300 с.

1. Orwell, J. (2014), «1984», transl. from English by V. Golyshv, AST Publishing House, Moscow, 243 p.

2. Guller, M. (2011), Report: teaching manual / transl. from German by V. Klimchenko, V. Oliyunk; ed. by V. F. Ivanov, Academy of Ukrainian Press, Free Press Center, Kyiv, 348 p.

3. Wolf, T. (2008), New Journalism and Anthology of New Journalism, Amphora, St. Petersburg, 574 p.

4. Pryliuk, D. M. (1973), Theory and practice of journalistic creativity: methodological problems, Vyshzha shkola Publishing House [High school], Kyiv, 270 p.

5. Vasylenko, M. K. (2009), Reportage. Overcoming the genre crisis, Naukovi Zapysky Instytutu Zhurnalistyky [Scientific notes of the Institute of Journalism], vol. 33, pp. 24–33.

6. Abdul Fasl Allami Akbar-name (2009), Book Three, Publishing House Agni, Samara, 320 p.

7. Vasylenko, M. K. (2009), «... Let us learn from Homer»: polemic notes on the measure of speculation and fiction in the journalistic text, Naukovi Zapysky Instytutu Zhurnalistyky [Scientific notes of the Institute of Journalism], vol. 37, pp. 110–114.

8. Adorno, Th. (2002), *Theory of Aesthetics*, transl. from German by P. Taraschuk, Publishing House of Solomiya Pavlychko «Osnovy», Kyiv, 518 p.

9. Ivanov, V. F. (2013), *Mass Communication: monography*, Academy of Ukrainian Press, Center for Free Press, Kyiv, 902 p.

10. Moskalenko, A. Z. (1997), *Introduction to journalism: textbook*, Scholar, Kyiv, 300 p.

UDC 007 : 304 : 070

FACT CHECKING AS A COMPLEX PROBLEM OF THE JOURNALISM STANDARDS

Zorina Oleksandra, PhD (Philosophy), Associate Professor,

Institute of Journalism Taras Shevchenko National University of Kyiv, 36/1, Yurii Illienka St., Kyiv, 04119, Ukraine, e-mail: zor-3@ukr.net

Introduction. Publicistic discourse of the second half of the twentieth century is a valuable source for studying social and communication practices of historical and ethnographic subjects. And despite of rather considerable attention to this problem, the publications of literary regional studies are still studied a little on the pages of local newspapers.

Relevance and purpose. The purpose of the article is to find out the peculiarities of facts verification in terms of restructuring the moral consciousness and, accordingly, correction of journalistic standards. The relevance of the article is predetermined by the need to improve the processes of retraining the creative workers of Mass Media in accordance with the reader's demand, while adhering to the norms and rights of a democratic society.

Methodology. The main scientific method is monitoring of newspaper and magazine periodicals, materials of Internet publications. Historical and comparative methods as a basis for analysis became necessary for a well-considered analyst based on previous scientific analysis and pragmatic experience of domestic journalists. The method of qualitative and quantitative analysis of texts is also applied.

Results. The article deals with the problem of facts verification in modern conditions of the restructuring of moral consciousness and, accordingly, significant correction of the Journalistic standards. The questions of moral upbringing and re-education of the employees of Mass Media are considered, and the emphasis is placed on the importance of a scientific understanding of the problem. It is noted that checking the actual material, which is perhaps the main criterion for the professional definition of a modern journalist, is, in fact, a problem of moral choice. Analyzes the main ethical categories that are traditionally considered to be specific professional categories in the domain of modern journalism. A number of new factors that help to optimize the verification of factual material have been identified.

Conclusions. The ideal journalistic rule of conduct during the questioning of witnesses should be the universal methodology for revealing the truth of the facts.

It is difficult to create it, because, according to V. Ivanov's remarkable remark, «it is first necessary to understand the term "methodology". Despite the fact that this term has been used for a long time, its contents have not been determined yet».

However, we consider the prospects of developing the theory of perception and interpretation of facts as a component of professional journalistic standards in the methodology developing. Moreover, the universal methodology, which would be both pragmatic and accessible to all without exception employees of Mass Media. Of course, the basis of this methodology should be a national idea.

Key words: *journalistic standards, ethical categories, reliability, respondent, informational source.*

Стаття надійшла до редакції 28.03.2019